

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

2007/0196(COD)

7.2.2008

NUOMONĖS PROJEKTAS

Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto

pateiktas Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetui

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos iš dalies keičiančios Direktyvą 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių
(COM(2007)0529 – C6-0317/2007 – 2007/0196(COD))

Nuomonės referentas: Bernhard Rapkay

PA_Legam

TRUMPAS PAGRINDIMAS

1. Bendrosios aplinkybės

Taikant pirmąjį ir antrąjį energijos vidaus rinkos teisės aktų paketus iki šiol pasiektas konkurencijos ir rinkos integracijos laipsnis dar nėra patenkinamas. Taigi sveikintina, kad siekiant toliau reguliuoti šiuos aspektus pateiktas trečiasis energijos vidaus rinkos teisės aktų paketas. Komisijos pasiūlyme pateiktiems tikslams labai pritariama, tik kyla klausimų dėl pasirinktų priemonių.

2. Nuosavybės atskyrimo nuostatos

Nuosavybės atskyrimas (angl. ownership unbundling) yra pagrindinis Komisijos pasiūlyme ir apskritai per politines diskusijas aptariamas klausimas. Manoma, kad jis turės teigiamą poveikį, kuris apims daugiau negu nediskriminuojamosios priegos prie rinkos aspektus. Tačiau Europos perdavimo tinklai savaime turi monopolį, kurio nepakeistų ir kitas savininkas, nedirbantis gavybos ir pardavimo srityje. Tinkamo masto reguliavimas šiuo atveju būtų daug veiksmingesnė priemonė. Be to, perdavimo sistemos operatorių nuosavybės atskyrimas faktiškai prilygtų nusavinimui, dėl to bent jau kai kuriose valstybėse narėse kiltų didelių su konstitucine teise susijusių problemų ir apskritai kiltų klausimų dėl priemonių adekvatumo. Dėl šių priešasčių kiltų daug metų trunkantys teisiniai ginčai, kurie turėtų nepaprastai didelį poveikį atitinkamoms įmonėms ir tiekimo saugumui. Taip pat abejotina, ar nuosavybės atskyrimo priemonė iš tikrųjų turėtų rinkos integruojamąjį ir konkurencijos skatinamąjį poveikį, kurio tikisi Komisija.

Kaip kitą, ne tokia parankią, galimybę Komisija siūlo steigti nepriklausomus sistemos operatorius, tačiau tai nelabai praktiškas sprendimas.

Atsižvelgiant į šiuos svarstymus, sveikintina, kad kai kurios valstybės narės parengė modelį, pagal kurį siekiama veiksmingai atskirti tinklo operatorius taikant griežtesnes atskyrimo pagal įmonių teisę nuostatas. Šį modelį reikėtų patikrinti be išankstinio nusistatymo, tačiau jis bet kuriuo atveju turėtų apimti daugiau negu vien tik nuosavybės atskyrimą pagal įmonių teisę.

3. Reguliavimo sistema

Siekiant sukurti veikiančią integruotą energijos vidaus rinką labai didelę reikšmę, daug didesnę už nuosavybės atskyrimą, įgyja tinkamas reguliavimo sistemos kūrimas. Taigi Komisijos pasiūlyme reguliavimo klausimui skiriama daug nuostatų, tačiau neatsakoma į klausimus, susijusius su įvairių reguliavimo veikėjų kompetencijos atskyrimu.

- Visų pirma, Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, kuri turi tik patariamąją galią, negalės atlikti savo užduoties – užpildyti su perdavimo sistemos operatoriais susijusią reguliavimo spragą. Tam tikroje srityje, kurią reikia labai aiškiai apibrėžti, Agentūrai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti sprendimus, ir šie sprendimus būtų privaloma vykdyti. Agentūra turėtų nepriklausyti ne tik nuo nacionalinių reguliavimo institucijų, bet ir nuo ekonominių ir politinių interesų, tas pats pasakytina ir apie priklausomybę nuo Europos Komisijos. Turint dideles galias reikia ir didesnių pareigų atsiskaityti, atsiskaityti Agentūra turėtų Parlamentui ir Ministrų Tarybai.
- Sveikintina, kad pagal Komisijos pasiūlymą reguliavimo institucijoms suteikiama daugiau nepriklausomybės ir galių. Šią sritį reikia neatidėliojant derinti toliau.
- Nereikėtų pervertinti Europos dujų perdavimo asociacijos reikšmės Agentūrai, bet kuriuo atveju, asociacijos kompetencija reguliavimo srityje turėtų apsiriboti techninių kodeksų

rengimu, be to, turėtų būti vengiama kalbėti apie bet kurios formos „beveik savireguliuojimą“.

- Be to, kyla klausimas, koks bus Komisijos vaidmuo būsimoje reguliavimo struktūroje. Komisijos parengtame pasiūlyme dėl direktyvos numatoma, kad priėmus gaires pagal komitologijos procedūrą Komisijai būtų suteikti dideli įgaliojimai. Parlamentas mano, kad, neatsižvelgiant į tai, jog numatyta taikyti reguliavimo procedūrą su tikrinimu, kyla klausimas, ar iš tikrųjų tik Komisija gali rengti gaires, pvz., gaires, nustatančias reguliavimo institucijų pareigų bendradarbiauti mastą (24d straipsnio 4 dalis). Kitos gairės taip pat galėtų daryti įtaką direktyvoje pateiktoms reguliavimo nuostatoms, todėl jos, kiek įmanoma, turėtų būti apibrėžtos pačiame direktyvos tekste, taigi vykstant bendro sprendimo procedūrai.

4. Pastabos dėl procedūros

Kadangi laiko mažai, pateikti dalykinius pakeitimus, ypač nuosavybės atskyrimo klausimu, šiuo metu nuomonės projekte neįmanoma. Taigi nuomonės referentas pateiks atitinkamus pakeitimus vėliau kaip alternatyvų modelį.

PAKEITIMAI

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas ragina atsakingą Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetą į savo pranešimą įtraukti šiuos pakeitimus:

Komisijos siūlomas tekstas

Parlamento pakeitimai

Pakeitimas 1

7 KONSTATUOJAMOJI DALIS

(7) Veiksmingas atskyrimas galimas tik panaikinus vertikalios integracijos bendrovėms būdingas paskatas diskriminuoti konkurentus teisės naudotis tinklu ir investicijų srityse. Nuosavybės atskyrimas, suprantamas kaip tinklo savininko paskyrimas tinklo operatoriumi, neturinčiu jokių tiekimo ir gavybos interesų, neabejotinai yra **veiksmingiausias ir patikimiausias** būdas išspręsti nuolat kylantį interesų konfliktą ir užtikrinti tiekimo saugumą. Dėl šios priežasties Europos Parlamentas 2007 m. liepos 10 d. Rezoliucijoje dėl dujų ir elektros vidaus

(7) Veiksmingas atskyrimas galimas tik panaikinus vertikalios integracijos bendrovėms būdingas paskatas diskriminuoti konkurentus teisės naudotis tinklu ir investicijų srityse. Nuosavybės atskyrimas, suprantamas kaip tinklo savininko paskyrimas tinklo operatoriumi, neturinčiu jokių tiekimo ir gavybos interesų, neabejotinai yra **veiksmingas ir patikimas** būdas išspręsti nuolat kylantį interesų konfliktą ir užtikrinti tiekimo saugumą. Dėl šios priežasties Europos Parlamentas 2007 m. liepos 10 d. Rezoliucijoje dėl dujų ir elektros vidaus rinkos perspektyvų teigė, kad

rinkos perspektyvų teigė, kad nuosavybės atskyrimas perdavimo lygmeniu yra veiksmingiausia priemonė skatinti investicijas į infrastruktūrą nediskriminuojančiomis sąlygomis, sąžiningą naujų dalyvių prieigą prie tinklo ir rinkos skaidrumą. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tam pačiam asmeniui ar asmenims nebūtų leidžiama kontroliuoti (taip pat mažumos teisėmis blokuojant strateginės svarbos sprendimus, pvz., dėl investicijų) gavybos ar tiekimo įmonės ir tuo pat metu valdyti perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos turto dalį ar naudotis bet kokiomis teisėmis to operatoriaus ar sistemos atžvilgiu. Ir atvirkščiai – kontroliuojant perdavimo sistemos operatorių tuo pat metu turėtų būti draudžiama valdyti tiekimo įmonės turto dalį ar naudotis bet kokiomis teisėmis tos įmonės atžvilgiu.

nuosavybės atskyrimas perdavimo lygmeniu yra veiksmingiausia priemonė skatinti investicijas į infrastruktūrą nediskriminuojančiomis sąlygomis, sąžiningą naujų dalyvių prieigą prie tinklo ir rinkos skaidrumą. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tam pačiam asmeniui ar asmenims nebūtų leidžiama kontroliuoti (taip pat mažumos teisėmis blokuojant strateginės svarbos sprendimus, pvz., dėl investicijų) gavybos ar tiekimo įmonės ir tuo pat metu valdyti perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos turto dalį ar naudotis bet kokiomis teisėmis to operatoriaus ar sistemos atžvilgiu. Ir atvirkščiai – kontroliuojant perdavimo sistemos operatorių tuo pat metu turėtų būti draudžiama valdyti tiekimo įmonės turto dalį ar naudotis bet kokiomis teisėmis tos įmonės atžvilgiu.

Pagrindimas

Netiesa, kad nuosavybės atskyrimas yra paprasčiausias ir greičiausias būdas siekiant užtikrinti tiekimo saugumą. Tiekimo saugumas priklauso nuo žymiai įvairesnių veiksnių, pvz., nuo tinkamo reguliavimo masto. Net ir atskyrus nuosavybę tinklas savaime išlaiko monopolį, kurį reikia reguliuoti.

Pakeitimas 2

11 KONSTATUOJAMOJI DALIS

(11) Jeigu įmonė, kuriai priklauso perdavimo sistema, yra vertikalios integracijos įmonės dalis, valstybėms narėms turėtų būti suteikiama galimybė rinktis, t. y. taikyti nuosavybės atskyrimą arba, ***pritaikius leidžiančią nukrypti nuostatą***, įsteigti tiekimo ir gavybos interesų neturinčius sistemos operatorius. Pasirinkus nepriklausomo sistemos operatoriaus sprendimą, visiškai to sprendimo veiksmingumas turi būti užtikrintas pagal specialias papildomas taisykles. Siekiant visapusiškai apsaugoti vertikalios integracijos bendrovių akcininkų interesus,

(11) Jeigu įmonė, kuriai priklauso perdavimo sistema, yra vertikalios integracijos įmonės dalis, valstybėms narėms turėtų būti suteikiama galimybė rinktis, t. y. taikyti nuosavybės atskyrimą arba įsteigti tiekimo ir gavybos interesų neturinčius sistemos operatorius. Pasirinkus nepriklausomo sistemos operatoriaus sprendimą, visiškai to sprendimo veiksmingumas turi būti užtikrintas pagal specialias papildomas taisykles. Siekiant visapusiškai apsaugoti vertikalios integracijos bendrovių akcininkų interesus, valstybėms narėms taip pat reikėtų suteikti

valstybėms narėms taip pat reikėtų suteikti galimybę įgyvendinti nuosavybės atskyrimą tiesiogiai parduodant turtą arba padalijant integruotosios bendrovės akcijas tinklo bendrovei ir likusioms tiekimo ir gavybos įmonėms, su sąlyga, kad būtų laikomasi iš nuosavybės atskyrimo kylančių reikalavimų.

galimybę įgyvendinti nuosavybės atskyrimą tiesiogiai parduodant turtą arba padalijant integruotosios bendrovės akcijas tinklo bendrovei ir likusioms tiekimo ir gavybos įmonėms, su sąlyga, kad būtų laikomasi iš nuosavybės atskyrimo kylančių reikalavimų.

Pagrindimas

Nepriklausomų sistemos operatorių steigimas turėtų būti lygiavertė galimybė.

Pakeitimas 3

32 KONSTATUOJAMOJI DALIS

(32) Dėl Direktyvos 2003/55/EB Komisijai pirmiausia reikėtų suteikti įgaliojimus priimti gaires, būtinas minimaliam suderinamumo lygiui užtikrinti, kad būtų pasiektas šios direktyvos tikslas. Kadangi šios priemonės yra bendro pobūdžio, ir jomis siekiama papildyti Direktyvą 2003/55/EB įrašant naujas neesmines nuostatas, tos priemonės turi būti priimtose taikant Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnyje nustatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

(32) Dėl Direktyvos 2003/55/EB Komisijai pirmiausia reikėtų suteikti įgaliojimus priimti ***tam tikras*** gaires, būtinas minimaliam suderinamumo lygiui užtikrinti, kad būtų pasiektas šios direktyvos tikslas. Kadangi šios priemonės yra bendro pobūdžio, ir jomis siekiama papildyti Direktyvą 2003/55/EB įrašant naujas neesmines nuostatas, tos priemonės turi būti priimtose taikant Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnyje nustatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

Pagrindimas

Užtenka, jei Komisija šiuo klausimu galės priimti aiškiai apibrėžtas gaires.

Pakeitimas 4

1 STRAIPSNIO 2 DALIS

3 straipsnio 7 dalis (Direktyva 2003/55/EB)

(2) 3 straipsnis papildomas šia 7 dalimi:

„7. Komisija gali priimti šio straipsnio įgyvendinimo gaires. Ši priemonė, kuria siekiama iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, priimama taikant 30 straipsnio 3 dalyje nustatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.“

Išbraukta.

Pagrindimas

Su viešąja gerove susiję įsipareigojimai reglamentuojami šiuo metu galiojančioje direktyvoje. Taigi Komisijos gairės nereikalingos.

Pakeitimas 5
1 STRAIPSNIO 8 DALIS
9a straipsnio 7 dalis (Direktyva 2003/55/EB)

3. Komisija gali priimti gaires, kuriomis siekiama užtikrinti, kad perdavimo sistemos savininkas ir laikymo sistemos operatorius iš tikrųjų laikytųsi visų šio straipsnio 2 dalies reikalavimų. Ši priemonė, kuria siekiama iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, priimama taikant 30 straipsnio 3 dalyje nustatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu. **Išbraukta.**

Pagrindimas

Taigi netikslinga, kad Komisija priimtų gaires.

Pakeitimas 6
1 STRAIPSNIO 10 DALIS
13 straipsnio 4 dalis (Direktyva 2003/55/EB)

4. Komisija gali priimti gaires, kuriomis siekiama užtikrinti, kad paskirstymo sistemos operatorius iš tikrųjų laikytųsi visų 2 dalies reikalavimų, susijusių su visišku paskirstymo sistemos operatoriaus nepriklausomumu, nediskriminaciniu elgesiu ir kad vertikalios integracijos įmonė, vykdydama tiekimo veiklą, neturėtų galimybės nesažiningai pasinaudoti vertikalios integracijos pranašumais. Ši priemonė, kuria siekiama iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, priimama taikant 30 straipsnio 3 dalyje nustatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu. **Išbraukta.**

Pagrindimas

Priimti tokias išsamias gaires šiuo atveju netikslinga.

Pakeitimas 7

1 STRAIPSNIO 13 DALIS

22 straipsnio 5 dalies 1 pastraipa (Direktyva 2003/55/EB)

5. Per du mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos Komisija gali nuspręsti pareikalauti, kad reguliavimo institucija iš dalies pakeistų arba atšauktų sprendimą padaryti išimtį. Tas laikotarpis prasideda kitą dieną po pranešimo gavimo. Minėtą dviejų mėnesių laikotarpį galima pratęsti dar dviem mėnesiais, jeigu Komisija pageidautų papildomos informacijos. Tas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa papildoma informacija. Dviejų mėnesių laikotarpį taip pat galima pratęsti, jeigu tam pritaria Komisija ir reguliavimo institucija. Jeigu prašoma informacija nepateikiama per prašyme nurodytą laikotarpį, pranešimas laikomas atšauktu, išskyrus tuos atvejus, kai Komisijai ir reguliavimo institucijai sutikus dar nepasibaigęs minėtasis laikotarpis pratęsiamas arba kai reguliavimo institucija tinkamai pagrįstu pareiškimu informuoja Komisiją, kad jos nuomone pranešimas yra išsamus.

5. Per du mėnesius nuo pranešimo, susijusio su konkurencijos taisyklėmis, gavimo dienos Komisija, ***atsižvelgdama į konkurencijos taisykles***, gali nuspręsti pareikalauti, kad reguliavimo institucija iš dalies pakeistų arba atšauktų sprendimą padaryti išimtį. Tas laikotarpis prasideda kitą dieną po pranešimo gavimo. Minėtą dviejų mėnesių laikotarpį galima pratęsti dar dviem mėnesiais, jeigu Komisija pageidautų papildomos informacijos. Tas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa papildoma informacija. Dviejų mėnesių laikotarpį taip pat galima pratęsti, jeigu tam pritaria Komisija ir reguliavimo institucija. Jeigu prašoma informacija nepateikiama per prašyme nurodytą laikotarpį, pranešimas laikomas atšauktu, išskyrus tuos atvejus, kai Komisijai ir reguliavimo institucijai sutikus dar nepasibaigęs minėtasis laikotarpis pratęsiamas arba kai reguliavimo institucija tinkamai pagrįstu pareiškimu informuoja Komisiją, kad jos nuomone pranešimas yra išsamus. J

Pagrindimas

Leisti daryti išimtis turėtų būti ne Komisijos, o Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros užduotis. Komisija turėtų dalyvauti tik priimant su konkurencija susijusius sprendimus.